

Lieta C-456/19

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu

Iesniegšanas datums:

2019. gada 14. jūnijs

Iesniedzējtiesa:

Svea Hovrätt, Patent- och marknadsöverdomstolen (Zviedrija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2019. gada 14. jūnijs

Apelācijas sūdzības iesniedzējs:

Östgötatrafiken AB

Otrs lietas dalībnieks:

Patent- och registreringsverket

SVEA HOVRÄTT **PROTOKOLS** [..]

Patent- och 13/06/2019 [..]

marknadsöverdomstolen [..]

[..]

Apelācijas sūdzības iesniedzējs

Aktiebolaget Östgötatrafiken [..]

Linköping [Linšēpinga]

[..]

Otrs lietas dalībnieks

Patent- och registreringsverket

[..]

LIETA

Preču zīmes reģistrācija; turklāt *inter alia* lūgums Eiropas Savienības Tiesai sniegt prejudiciālu nolēmumu

PĀRSŪDZĒTAIS TIESAS NOLĒMUMS

Patent- och marknadsdomstolen [Patentu un komerclietu tiesa, Zviedrija]
2018. gada 29. marta nolēmums [..]

[oriģ. 2. lpp.] **NOLĒMUMS** (pasludināms 2019. gada 14. jūnijā)

1. *Patent- och marknadsöverdomstolen* (Patentu un komerclietu apelācijas tiesa) nolemj lūgt Eiropas Savienības Tiesas prejudiciālu nolēmumu saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 267. pantu un iesniegt Tiesai lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu saskaņā ar šā protokola A pielikumu.

[..]

[oriģ. 3. lpp.] **Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši Līguma par Eiropas Savienības darbību 267. pantam**

Priekšvēsture

1. *Östgötatrafiken AB* (turpmāk tekstā – “*Östgötatrafiken*”) ir ekskluzīvas tiesības uz noteiktām valsts preču zīmju reģistrā reģistrētām grafiskajām preču zīmēm, tostarp uz šādām grafiskajām preču zīmēm, kas reģistrētas ar Nr. 363521 līdz Nr. 363523 transporta pakalpojumiem, kuri ietilpst Nicas nolīguma par preču un pakalpojumu starptautisko klasifikāciju preču zīmju reģistrācijas vajadzībām 39. klasē.

Nr. 363521

Nr. 363522

Nr. 363523

[oriģ. 4. lpp.] Patent- och registreringsverket [Patentu un reģistrācijas birojam] iesniegtā lieta

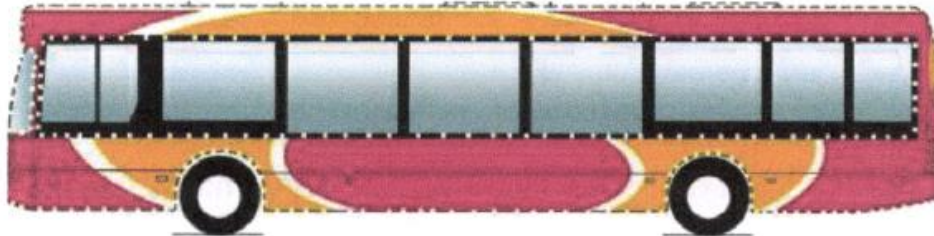
2. *Östgötatrafiken* 2016. gada 23. novembrī vērsās *Patent- och registreringsverket* (Zviedrijas Patentu un reģistrācijas birojs, turpmāk tekstā – “PRV”), kas ir preču zīmju reģistrēšanas valsts iestāde Zviedrijā, lai reģistrētu trīs preču zīmes, kas pieteikumā tika raksturotas kā “transportlīdzekļu krāsojums sarkanā, baltā un oranžā krāsā, kā parādīts”. *Östgötatrafiken* norādīja, ka uzņēmums nav izvirzījis nekādas tiesības uz pašu transportlīdzekļu formas vai transportlīdzekļu melno/pelēko virsmu ekskluzivitāti. Pieteikums attiecās uz Nicas nolīguma par preču un pakalpojumu starptautisko klasifikāciju preču zīmju reģistrācijas vajadzībām 39. klasē iekļautajiem dažādiem transporta pakalpojumiem.
3. PRV ar savu 2017. gada 29. augusta lēmumu noraidīja reģistrācijas pieteikumus, kopumā pamatojoties uz to, ka pieteiktās preču zīmes būtībā ir tikai dekoratīvas, ka tās netiek uztvertas kā tādas, kas raksturo pieteiktos pakalpojumus, un ka tām tādējādi nav atšķirtspējas.

***Patent- och marknadsdomstolen* skatītā lieta**

4. *Östgötatrafiken* pārsūdzēja PRV biroja lēmumus *Patent- och marknadsdomstolen* [Patentu un komerclietu tiesā] un paskaidroja savu pieteikumu šādi. Pieteiktās preču zīmes ir pazīstamas kā “novietojuma preču zīmes” un sastāv no sarkanas, baltas un oranžas krāsas dažādu izmēru eliptiskām joslām, kas ir noteikta izmēra un novietotas konkrētā stāvoklī un savstarpējā attiecībā uz autobusiem un vilcieniem, ko izmanto pakalpojumu sniegšanai.

5. *Östgötatrafiken* iesniedza šādus pieteikto zīmju attēlus, kuros, kā attēlos redzams, transportlīdzekļu kontūras ir attēlotas ar punktotu līniju, lai skaidri parādītu, ka uz šo transportlīdzekļu formu neattiecas preču zīmes aizsardzība.

[oriģ. 5. lpp.]

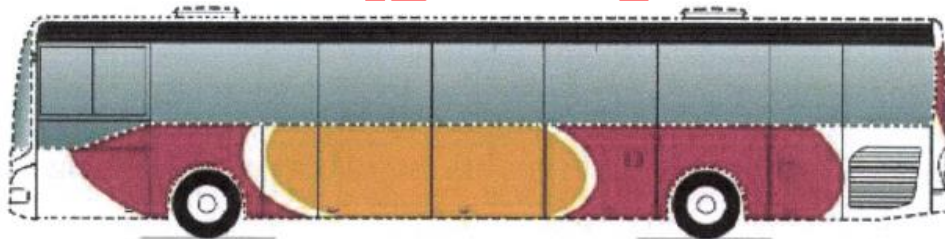
Sānskats

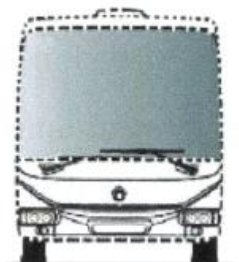
Skats no priekšas

Skats no aizmugures

Sānskats

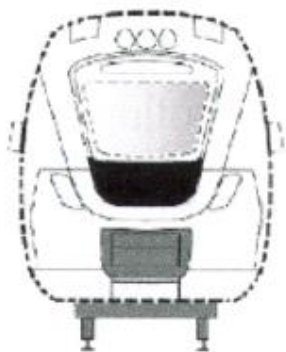
Skats no priekšas

Skats no aizmugures

Sānskats

Skats no priekšas un aizmugures

6. **[oriģ. 6. lpp.]** Īsumā *Östgötatrafiken* apgalvojumi ir šādi. Pieteikto zīmju stils atbilst to grafisko zīmju stilam, kas reģistrētas ar Nr. 363520 līdz Nr. 363623. Fakts, ka tagad pieteikto zīmju elementi ir novietoti uz transportlīdzekļiem un ir noteikta izmēra un platuma, kā arī parādās konkrētās vietās uz šiem transportlīdzekļiem, nevarētu būt pamats vērtēt citādi tagad pieteikto zīmju atšķirtspēju. Pārvadājumu uzņēmumi savus transportlīdzekļus krāso dažādos veidos, un var uzskatīt par plaši atzītu to, ka lielā mērā visi cilvēki, kuri ir nonākuši saskarē ar sabiedriskā transporta [transportlīdzekļiem], saprot arī to, ka krāsojums vai grafiskie attēli uz sabiedriskā transporta [transportlīdzekļiem] norāda uz noteiktu komerciālu izcelsmi.
7. Īsumā *PRV* apgalvojumi ir šādi. Pieteikto preču zīmju grafisko elementu aizsardzība netika prasīta abstrakti, bet attiecībā uz [grafisko elementu] novietojumu uz transportlīdzekļiem, kā noteikts pieteikumā, vai katrā ziņā atbilstošā veidā, ja tā ir pozīcijas [preču] zīme. Atšķirtspēja tāpēc ir jānovērtē, par pamatu ņemot visu zīmi kopumā, nevis tikai uz transportlīdzekļiem atveidotos grafiskos elementus atsevišķi. Ir plaši zināms, ka komerciālie transportlīdzekļi, piemēram, vilcieni un autobusi, bieži vien tiek dažādos veidos dekorēti un krāsoti. Tāpēc patērētāji, ja vien vispirms nav iepazinušies ar preču zīmi, tūlītēji nevar uztvert to kā komerciālas izcelsmes zīmi, bet drīzāk uztvers to kā vienīgi dekorāciju. Ņemot vērā to, ka attiecīgajā nozarē ir plašs transportlīdzekļu krāsojuma un dekorāciju klāsts, nevar uzskatīt, ka pieteikuma iesniedzēja zīmes pietiekami atšķiras no attiecīgajā ekonomikas nozarē pieņemtās normas vai ieražām.
8. *Patent- och marknadsdomstolen* [Patentu un komerclietu tiesa] noraidīja *Östgötatrafiken* apelācijas sūdzības. Pēc *Patent- och marknadsdomstolen* domām pieteiktās zīmes, novietojot tās attiecīgi uz vilcieniem vai autobusiem, ir tik cieši saistītas ar 39. klasē ietvertajiem transporta pakalpojumiem, attiecībā uz kuriem tika lūgta aizsardzība, ka būtu uzskatāms, ka tās sakrīt ar preču izskatu vai ietver attiecīgos pakalpojumus. *Patent- och marknadsdomstolen* konstatēja, ka šādos apstākļos, tā kā netiek uzskatīts, ka patērētāji būtu pieraduši izdarīt pieņēmumus par preču komerciālo izcelsmi, lai preču zīmēm būtu atšķirtspēja, **[oriģ. 7. lpp.]** ir

nepieciešams, lai tās būtiski atšķirtos no attiecīgajā ekonomikas nozarē pieņemtās normas vai ieražām.

9. Pēc *Patent- och marknadsdomstolen* [Patentu un komerclietu tiesa] domām ne pierādījumi, uz kuriem tika balstīti apgalvojumi, ne kādi citi šajā lietā sniegtie apgalvojumi nav pietiekami, lai pamatotu, ka zīmju krāsa un forma tik ļoti atšķiras no tā, kādā veidā citi uzņēmumi izvēlas dekorēt savus transportlīdzekļus, lai varētu pieņemt, ka attiecīgā sabiedrības daļa saprot, ka šīs preču zīmes norāda uz komerciālu izcelsmi. Tieši pretēji, *Patent- och marknadsdomstolen* konstatēja, ka pēc vispārēja novērtējuma šīs zīmes būtu jāsaprot kā dekoratīvas.

***Patent- och marknadsöverdomstolen* [Patentu un komerclietu apelācijas tiesā] skatītā lieta**

10. *Patent- och marknadsdomstolen* lēmumu *Östgötatrafiken* pārsūdzēja *Patent- och marknadsöverdomstolen* un norādīja, ka *Patent- och marknadsdomstolen* būtu jāatceļ zemākās instances lēmums un jānosūta pieteikumi *PRV* turpmākai izskatīšanai.
11. Dalībnieki *Patent- och marknadsöverdomstolen* būtībā balstījās uz tiem pašiem faktiem, kādi tika izmantoti *Patent- och marknadsdomstolen*.

Juridiskais pamatojums

Savienības tiesības

12. Saskaņā ar 3. pantu Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā (ES) 2015/2436 (2015. gada 16. decembris), ar ko tuvinā dalībvalstu tiesību aktus attiecībā uz preču zīmēm (Preču zīmju direktīva), preču zīme var sastāvēt no jebkuriem apzīmējumiem, jo īpaši no vārdiem, ieskaitot personvārdus, vai zīmējumiem, burtiem, cipariem, krāsām, preču vai preču iepakojuma formas vai skaņām, ar noteikumu, ka:

- a) šādi apzīmējumi ļauj atšķirt viena uzņēmuma preces vai pakalpojumus no citu uzņēmumu precēm vai pakalpojumiem; un

[oriģ. 8. lpp.] b) reģistrā šādus apzīmējumus var atveidot tādā veidā, kas ļauj kompetentajām iestādēm un sabiedrībai skaidri un precīzi noteikt, kas ir to īpašniekam piešķirtās aizsardzības priekšmets.

13. Saskaņā ar Preču zīmju direktīvas 4. panta 1. punkta b) apakšpunktu neregistrē preču zīmes, kam nav nekādas atšķirtspējas.

Zviedrijas tiesību akti

14. Saskaņā ar *varumärkeslagen* (2010:1877) (Preču zīmju likums (2010:1877) (turpmāk tekstā – “VML”), ar kuru īsteno direktīvas noteikumus, proti, saskaņā ar šā likuma 1. nodaļas 4. punkta pirmo daļu preču zīme var būt jebkurš apzīmējums, kam ir atšķirtspēja un kuru var skaidri atveidot PRV Preču zīmju reģistrā. Saskaņā ar tā otro daļu apzīmējumi it īpaši ir vārdi, ieskaitot personvārdus, un zīmējumi, burti, cipari, krāsas, skaņas un preču vai preču iepakojuma forma vai izkārtojums.
15. Saskaņā ar VML 2. nodaļas 5. punktu, lai preču zīmi varētu reģistrēt, tai ir jābūt ar atšķirtspēju attiecībā uz precēm vai pakalpojumiem, uz kuriem attiecas šī zīme.
16. Saskaņā ar VML 1. nodaļas 5. punkta pirmo daļu uzskatāms, ka preču zīmei ir atšķirtspēja, ja tā spēj nošķirt vienas tirgotās preces un pakalpojumus no citām tirgotām precēm un pakalpojumiem.

Prejudiciāla nolēmuma nepieciešamība

17. No direktīvas 3. panta izriet, ka, lai apzīmējums varētu būt zīme, pamatprasība ir tāda, ka tai ir jābūt tādai, lai viena uzņēmuma preces un pakalpojumus varētu nošķirt no citu uzņēmumu precēm un pakalpojumiem. Saskaņā ar Eiropas Savienības Tiesas judikatūru preču zīmes atšķirtspēja ir jānovērtē, ņemot vērā preces un pakalpojumus, attiecībā uz kuriem tiek kārtota reģistrācija, un to, kā attiecīgā sabiedrības daļa, kas ir [orig. 9. lpp.] šo preču un pakalpojumu vidusmēra patērētāji un ir pietiekami labi informēti un pietiekami vēriģi un piesardzīgi, uztver šo preču zīmi (skat., piemēram, apvienotās lietas no C-53/01 līdz C-55/01, *Linde* un citi, EU:C:2003:206, 41. punkts, un lietu C-363/99, *Koninklijke KPN Nederland*, EU:C:2004:86, 34. punkts).
18. No Tiesas judikatūras arī izriet, ka, piemērojot šos kritērijus, jāņem vērā tas, ka vidusmēra sabiedrības daļas uztvere, sastopoties ar trīsdimensiju preču zīmi, ko veido pašas preces forma, ne vienmēr ir tāda pati kā, sastopoties ar vārdisku vai grafisku preču zīmi, ko veido apzīmējums, kas nav atkarīgs no apzīmēto preču veidola. Proti, vidusmēra patērētāji nav pieraduši izdarīt pieņēmumus par preču izcelsmi, balstoties uz preču vai to iesaiņojuma formu, bez jebkādiem grafiskiem vai teksta elementiem, un šādas trīsdimensiju preču zīmes atšķirtspēja varētu būt grūtāk nosakāma nekā vārdiskas vai grafiskas preču zīmes atšķirtspēja (skat., piemēram, C-456/01 P un C-457/01 P, *Henkel/ITSB*, EU:C:2004:258, 38. punkts, un C-136/02 P, *Mag Instrument/ITSB*, EU:C:2004:592, 30. punkts).
19. Šajā kontekstā Tiesa ir spriedusi, ka attiecībā uz trīsdimensiju preču zīmēm, lai varētu uzskatīt, ka šādi preču zīmei ir atšķirtspēja, tai ir būtiski jāatšķiras no attiecīgajā ekonomikas nozarē pastāvošās normas vai ieražām (skat., piemēram, C-456/01 P un C-457/01 P, *Henkel/ITSB*, EU:C:2004:258, 39. punkts, C-136/02 P, *Mag Instrument/ITSB*, EU:C:2004:592, 31. punkts, un C-473/01 P un C-474/01 P *Procter & Gamble/ITSB*, EU:C:2004:260, 37. punkts).
20. Tiesa ir piemērojusi 18. un 19. punktā minētajā judikatūrā izstrādātos principus ne tikai trīsdimensiju preču zīmēm, bet arī uz grafiskām zīmēm, kas attiecīgo produktu atveido divdimensionāli (skat. C-144/06 P, *Henkel/ITSB*,

- EU:C:2007:577, 37. punkts, C-25/05 P, *Storck/ITSB*, EU:C:2006:422, 29. punkts, un C-417/16 P, *Storck/EUIPO*, EU:C:2017:340, 36.–43. punkts), kā arī apzīmējumiem, kas ir šķidrā produkta iepakojuma virsmas izskata veidā (skat. C-344/10 P un **[oriģ. 10. lpp.]** C-345/10 P, *Freixenet/ITSB*, EU:C:2011:680, 48. punkts), un apzīmējumam, kas ir produkta virsmai piestiprināts attēls (skat. C-445/02 P, *Glaverbel/ITSB*, EU:C:2004:393, 23.–24. punkts).
21. Šos principus Vispārējā tiesa ir piemērojusi arī daudzās ar tā saucamajām “pozīcijas zīmēm” saistītajās lietās (skat., *inter alia*, T-547/08, *X Technology Swiss/ITSB*, EU:T:2010:235, 25.–27. punkts, T-331/12, *Sartorius Lab Instruments/ITSB*, EU:T:2014:87, 20.–22. punkts, T-85/13 un *K-Swis/ITSB*, EU:T:2014:509, 16–20. punkts).
 22. Analogiski Tiesa šos principus piemēroja arī attiecībā uz preču zīmi, kas ir mazumtirdzniecības veikala izkārtojuma atveidojums, attiecībā uz pakalpojumiem, kuri ir saistīti ar šīm precēm, tomēr nav to tirdzniecības piedāvājuma būtiska sastāvdaļa (skat. C-421/13, *Apple*, EU:C:2014:2070). Tiesa bija nospriedusi, ka šāds apzīmējums var arī atšķirt viena uzņēmuma preces un pakalpojumus no citu uzņēmumu precēm un pakalpojumiem, kad attēlotais izkārtojums ievērojami atšķiras no attiecīgajā ekonomikas nozarē pieņemtās normas vai ieražām (skat. 20. punktu).
 23. Izņemot lietu C-421/13 (*Apple*), Tiesa attiecībā uz trīsdimensiju preču zīmēm izstrādātos principus ir piemērojusi tikai tām preču zīmēm, kas apzīmē preces. Lietā C-421/13 (*Apple*) nav noteikts, saskaņā ar kādiem nosacījumiem gadījumos, kad preču zīme apzīmē pakalpojumu, ir jāpiemēro prasība par to, ka tai ir ievērojami jāatšķiras no attiecīgajā ekonomikas nozarē pieņemtās normas vai ieražām.
 24. Izšķirošais faktors iepriekš 18.–21. punktā minētās judikatūras piemērojamībai ir tas, vai apzīmējums ir vai nav atkarīgs no apzīmējamo preču izskata. Attiecībā uz preču zīmēm, kas apzīmē pakalpojumus, kā norāda *Patent- och marknadsöverdomstolen* [Patentu un komerclietu apelācijas tiesa], šiem pakalpojumiem pēc būtības nav formas vai iepakojuma. No iepriekš minētās *Apple* lietas nav skaidrs, vai **[oriģ. 11. lpp.]** Tiesa ir izvērtējusi, vai preču zīme ir vai nav sakritusi ar to konkrēto fizisko objektu izskatu, kuri attiecas uz preču zīmē ietvertajiem pakalpojumiem, un vai nav bijusi neatkarīga no šo objektu izskata.
 25. Saskaņā ar *Östgötatrafiken* teikto pieteiktās preču zīmes ir tā saucamās “pozīcijas preču zīmes”, kuras var raksturot kā sarkanas, baltas un oranžas krāsas dažādu izmēru eliptiskas joslas, kas ir noteikta izmēra un novietotas konkrētā stāvoklī un savstarpējā attiecībā uz autobusiem un vilcieniem, ko izmanto pakalpojumu sniegšanai. *Östgötatrafiken* nav pieprasījis ekskluzīvas tiesības uz pašu transportlīdzekļu formu. Kā redzams no pieteikto preču zīmju attēliem (skat. iepriekš 5. punktu), pieteiktās preču zīmes uz transportlīdzekļiem sedz lielus laukumus.

26. Jautājums ir, vai Preču zīmes direktīvas 4. panta 1. punkta b) apakšpunkts ir interpretējams tādējādi, ka tādos gadījumos kā šis preču zīmei ir ievērojami jāatšķiras no attiecīgajā ekonomikas nozarē pastāvošās normas vai ieražām, lai varētu uzskatīt, ka preču zīmei ir atšķirtspēja.
27. Lai *Patent- och marknadsöverdomstolen* spētu pieņemt nolēmumu šajā lietā, tai ir jāatbild uz šādiem jautājumiem.

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu

28. Jautājumi attiecas uz Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2015/2436/EK (2015. gada 16. decembris), ar ko tuvina dalībvalstu tiesību aktus attiecībā uz preču zīmēm, 4. panta 1. punkta b) apakšpunkta piemērošanu, un tie ir šādi:
 - 1) Vai Preču zīmju direktīvas 4. panta 1. punkta b) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka gadījumā, ja reģistrācijai ir pieteikta preču zīme, kas apzīmē pakalpojumus, un ja pieteikums attiecas uz apzīmējumu, kas novietots konkrētā pozīcijā un nosedz lielus laukumus uz fiziskiem objektiem, kuri tiek izmantoti pakalpojumu sniegšanai, ir jānovērtē, kādā mērā šī preču zīme nav neatkarīga no konkrēto objektu izskata?
 - 2) **[oriģ. 12. lpp.]** Ja uz pirmo jautājumu tiek sniegta apstiprinoša atbilde, vai preču zīmei ir būtiski jāatšķiras no attiecīgajā ekonomikas nozarē pastāvošās normas vai ieražām, lai varētu uzskatīt, ka šai preču zīmei ir atšķirtspēja?

[..]